

Väestörakenteen muutos ja sen vaikutukset koheesipolitiikkaan

Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. marraskuuta 2011 väestörakenteen muutoksesta ja sen vaikutuksista EU:n tulevaan koheesipolitiikkaan (2010/2157(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aluepolitiikan pääosaston viidennen kertomuksen taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta ja etenkin sen sivut 230–234,
- ottaa huomioon taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevän viidennen kertomuksen päätelmät koheesipolitiikan tulevaisuudesta (KOM(2010)0642) ja kertomukseen liittyvän asiakirjan päätelmät (SEC(2010)1348),
- ottaa huomioon marraskuussa 2008 esitetyn aluepolitiikan pääosaston työasiakirjan "Regions 2020, An Assessment of Future Challenges for EU Regions" (valmisteluasiakirja komission yksiköiden työasiakirjaa SEC(2008)2868 varten),
- ottaa huomioon 11 marraskuuta 2010 antamansa päätöslauselman väestörakenteen muutokseen vastaamisesta ja sukupolvien välisestä solidaarisuudesta¹,
- ottaa huomioon 21. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman Euroopan väestökehityksestä²,
- ottaa huomioon komission 10. toukokuuta 2007 esittämän tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Sukupolvien välisen solidaarisuuden edistäminen" KOM(2007)0244),
- ottaa huomioon 23. maaliskuuta 2006 antamansa päätöslauselman³ väestörakenteen muutokseen vastaamisesta ja sukupolvien välisestä solidaarisuudesta,
- ottaa huomioon 12. lokakuuta 2006 annetun komission tiedonannon "Euroopan väestökehitys – haasteista mahdollisuuksiin" (KOM(2006)0571),
- ottaa huomioon komission 16. maaliskuuta 2005 esittämän vihreän kirjan "Kohti väestörakenteen muutoksia – uusi solidaarisuus sukupolvien välillä" (KOM(2005)0094),
- ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
- ottaa huomioon aluekehitysvaliokunnan mietinnön sekä työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan sekä naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot (A7-0350/2011),

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0400.

² EUVL C 184 E, 6.8.2009, s. 75.

³ EUVL C 292 E, 1.12.2006, s. 131.

- A. ottaa huomioon, että väestörakenteen muutos EU:ssa ja koko maailmassa on tosiasia ja että yksi tulevaisuuden tärkeimmistä kysymyksistä on, miten muutokseen vastataan, ja toteaa, että EU:n väestö on maailman vanhin;
- B. toteaa, että väestökehitystä leimaa väestön ikääntyminen ja se, että muuttovirrat EU:n ulkopuolisista maista ja EU:n sisällä suuntautuvat idästä länteen ja maaseudulta kaupunkeihin;
- C. ottaa huomioon, että väestökehitys tuo mukanaan uusia tehtäviä erityisesti tietyille alueille, mutta katsoo, että väestökehitystä olisi pidettävä yksinomaisen uhan sijasta myös mahdollisuutena;
- D. ottaa huomioon, että komission aluepolitiikan pääosaston laatimassa selvityksessä "Regions 2020" väestökehitystä luonnehditaan keskeiseksi haasteeksi;
- E. ottaa huomioon, että väestökehitys vaikuttaa yhtä lailla maaseutu- ja kaupunkialueisiin, millä on merkitystä muun muassa asianmukaisten infrastruktuurien ja palveluiden tarjoamisen kannalta;
- F. katsoo, että moninaisten demografisten haasteiden käsitteleminen on pääasiassa jäsenvaltioiden tehtävä, mutta että alueiden on toimittava aktiivisesti ja että ne tarvitsevat siinä Euroopan tason tukea;
- G. panee merkille, että jäsenvaltiot ovat vuosien 2007–2013 toimintaohjelman yhteydessä suunnitelleet käyttävänsä 30 miljardia euroa rakennevaroja väestörakenteen muutokseen liittyviin toimiin, ja katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat keskeisessä asemassa väestörakenteen muutokseen vastaamisessa ja että näin ollen siinä keskeinen EU:n toimintamuoto on aluepolitiikka;

Yleistä

1. katsoo, että elinajanodotteen pidentymistä Euroopassa on pidettävä myönteisenä asiana; katsoo, että julkisessa keskustelussa huomioon otetaan usein vain väestörakenteen muutoksen vaarat mutta ei sen mukanaan tuomia mahdollisuuksia;
2. katsoo, että kaikkia mahdollisuuksia olisi tutkittava huolellisesti ja että ne olisi hyödynnettävä asianmukaisesti myös koheesiopolitiikan välineiden tarjoaman tuen turvin;
3. katsoo, että väestörakenteen muutos vaikuttaa alueisiin hyvin erilaisilla tavoilla sen mukaan, onko se nopeaa vai hidasta ja onko kyseessä muuttovoittoalue vai väestökatoalue, ja että siksi tarvitaan erilaisia sopeutumisstrategioita ja kaikkien unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaisten on toimittava asiassa koordinoitusti; toteaa, että elämänlaatu taantuvilla, enimmäkseen maaseudulla sijaitsevilla alueilla määritellään eri tavalla kuin alueilla, joissa väestö kasvaa, ja katsoo sen vuoksi, että erilaiset tukistrategiat ovat välttämättömiä; katsoo, että työvoiman muuttoliike korostaa väestörakenteen muutosten vaikutuksia ja että väestön ikääntyminen on vain osa kokonaiskuvaa;

4. katsoo, että Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto voivat osaltaan vastata molempiin EU:n väestörakenteen muutoksen aiheuttamiin haasteisiin eli ikääntyneiden määrän lisääntymiseen ja nuorten vähenemiseen; kannattaa sitä, että Euroopan aluekehitysrahaston varoja käytetään tukemaan asuntojen mukauttamista ikääntyneille sopiviksi ikääntyvän yhteiskunnan hyvän elämänlaadun takaamiseksi; kehottaa jäsenvaltioita ja alueita hyödyntämään Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston käytettävissä olevia varoja nuorten perheiden tukemiseen;
5. katsoo, että sukupuolten tasa-arvoon liittyvä toimintapoliittinen kehitys voi auttaa vastaamaan demografisiin haasteisiin; vaatii siksi, että sukupuolten tasa-arvo otetaan huomioon kaikkien demografisten kysymysten käsittelyn yhteydessä;
6. katsoo, että nykyinen huonontuva väestörakenne ainakin joissain jäsenvaltioissa herättää keskustelua eläkejärjestelmien uudistamisesta lähitulevaisuudessa;

Rakennepoliittikan uudistukset

7. vaatii, että jäsenvaltiot ja alueet ottavat huomioon myös alueiden erilaiset kehitystasot sekä esimerkiksi vanhushuoltosuhteen kaltaiset demografiset indikaattorit EU:n rakennevarojen osoittamisen ja jakamisen yhteydessä sekä vaikutusindikaattoreita asetettaessa; huomauttaa, että ikääntyneiden osuus väestöstä on EU:ssa suurin koko maailmassa; katsoo, että komission pitäisi myös ehdottaa keinoja väestökehitykseen puuttumiseksi koko Euroopan tasolla; katsoo, että sekä infrastruktuurin ja palveluiden käytettävyyden että ympäristönsuojelun näkökulmasta on välttämätöntä, että analysoidaan työvoiman liikkuvuuden ohella myös tarvetta varmistaa sellaiset olosuhteet, jotka saavat kansalaiset pysymään alueillaan, jotta vältetään väestön kasaantuminen tietyille kaupunkialueille;
8. katsoo, että EU:n politiikkoja soveltamalla voidaan löytää yhteisiä ratkaisuja ja aikaansaada synergioita myös väestömuutoksen suhteen; vaatii komissiota pitämään väestörakenteen muutosta tulevan koheesiopoliittikan horisontaalisena tavoitteena; pyytää lisäksi, että komissio vaatii ottamaan tämän asian huomioon, kun se tekee investointikumppanuuksia koskevia sopimuksia jäsenvaltioiden kanssa;
9. kehottaa jäsenvaltioita ja alueita ottamaan väestörakenteen muutokset ja sen vaikutukset entistä paremmin huomioon ja asettamaan sitä koskevat toimet horisontaaliseksi tavoitteeksi, kun ne laativat kansallisia strategisia puiteohjelmiaan (tai muita vastaavia asiakirjoja) samoin kuin toimintaohjelmissaan; katsoo tässä yhteydessä, että Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeet, muun muassa aktiivisen ja terveen ikääntymisen kumppanuus, voitaisiin yhdistää näissä ohjelmissa suoraan yhteistyökumppanien ensisijaisina pitämiin asioihin;
10. kehottaa ryhtymään ennakoiviin toimenpiteisiin väestörakenteen muutoksen kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja antamaan enemmän teknistä apua poismuutosta ja ikääntymisestä eniten kärsiville alueille, jotta varmistetaan niiden vastaanottokyky ja mahdollisuus hyötyä rakennerahastoista;
11. katsoo, että julkisilla ja yksityisillä toimijoilla Euroopassa on mahdollisuus toimia edelläkävijöinä väestömuutoksen ja ikääntymisen tuomiin haasteisiin vastaamisessa sosiaalisten innovaatioiden keinoin ja muilla keinoin; huomauttaa, että ikääntymisen

aiheuttamiin kustannuksiin panostetaan tulevaisuudessa sekä yksityisellä että julkisella puolella yhä enemmän; näkee, että alalla on yhä kasvavaa potentiaalia yritysmaailmalle ja innovaatioille;

12. korostaa, että väestörakenteen muutos ja erityisesti väestön ikääntyminen vaikuttavat selvästi eläkejärjestelmien sekä hoiva- ja hoitopalveluiden ja muiden sosiaalipoliittisten rakenteiden järjestämiseen, kun alueviranomaisten on pystyttävä vastaamaan eri väestöryhmien muuttuviin tarpeisiin;
13. vaatii, että sosiaalirahaston uusista säännöistä tehdään yksinkertaisempia niin, että ne sallivat pienten järjestöjen hyötyvän enemmän rahastosta sosiaalisten innovaatiohankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa; kehottaa komissiota lisäämään uuden sosiaalirahaston ylikansallisiin EU-tason sosiaali- ja työllisyysasioita koskeviin kokeiluhankkeisiin tarkoitettuja varoja, jotta helpotetaan innovoivan alueellisen, rajat ylittävän ja makroalueellisen yhteistyön lisäämistä väestörakenteen muutoksesta aiheutuviin yhteisiin haasteisiin vastaamiseksi;

Kaupunkikehitys ja infrastruktuuri

14. kehottaa alueita käyttämään rakennerahastoja apuna demografisiin haasteisiin vastaamiseksi ja sosiaalisten ja hallintopalvelujen saatavuuden parantamiseksi myös pienissä ja syrjäisissä kaupungeissa ja kylissä tukemalla kunkin alueen erityispotentiaalia ja vahvistamalla asukkaita alueella pitäviä tekijöitä;
15. kehottaa komissiota laatimaan joustavammat ehdot EAKR- ja ESR-varojen ristiinrahoituksen edistämiseksi yhdenmukaisen kaupunkikehityssuunnitelmien/-strategioiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa;
16. katsoo, että poismuuton estämiseksi on kehitettävä lapsi- ja perheystävällisiä kaupunkeja ja mukautettava niitä vastaamaan vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeita; katsoo, että yksi tällaisen suunnittelun piirteistä on työpaikkojen sekä asuin- ja vapaa-ajanviettoalueiden välisten välimatkojen pitäminen kohtuullisina; vaatii alueita varmistamaan, että kaupunkisuunnittelussa asuinalueet, kaupalliset ja vihreät alueet sijoitetaan vaihtelevasti ja että niitä kehitetään tasapainoisesti ja sopuuhaisesti ja että yhteyksiä uusiksi asuinalueiksi kaavailtuihin lähiöihin parannetaan; kannustaa kehittämään edelleen myös etätyömahdollisuuksia;
17. panee merkille, että ennen kaikkea muuttotappioalueiden pienillä kaupungeilla on tärkeä tehtävä palvelukeskuksina; vaatii ottamaan tämän ankkuritehtävän paremmin huomioon tulevissa rakennerahastoissa erityisesti parantamalla maaseuturahaston koordinoitua aluekehitysrahaston ja sosiaalirahaston kanssa; huomauttaa, että maaseutualueiden väestökadolla on kielteisiä seurannaisvaikutuksia kaupunkialueisiin ja että taloudellisesti ja sosiaalisesti elinvoimaiset maaseutualueet ovat julkinen hyödyke, mikä pitäisi tunnustaa ohjaamalla asianmukaisesti varoja maaseudun kehittämisohjelmaan; kehottaa jäsenvaltioita, alueita ja kuntia tarjoamaan kaikenikäisille asukkailleen kattavan ja toimivan palveluverkoston maaseudun autioitumisen ja poismuuton estämiseksi;
18. toteaa, että Euroopan aluekehitysrahaston varoja voidaan myös käyttää ikääntyneiden sosiaalisen syrjäytymisen estämiseen esimerkiksi luomalla ikääntyneille

erityisinfrastruktuuria ja palveluita ja huolehtimalla, että kaikki voivat hyödyntää niitä;

19. katsoo, että väestökatoalueilla pitäisi tukea rahallisesti sopeuttamisstrategioita; katsoo, että kaupunki- ja aluesuunnittelussa on varauduttava entistä paremmin infrastruktuurin käytön muuttumiseen myös kaupunkikeskustojen elävöittämisen ja uudelleensuunnittelun avulla, ja katsoo, että tässä yhteistyö yksityisten tahojen kanssa on myös tärkeää; toteaa, että kaupunkipolitiikassa tulisi keskittyä muun muassa ikäystävällisten kaupunkien kehittämiseen; kehottaa tunnustamaan kaupunkien matkailupotentiaalin ja perintökohteiden arvon ja kehittämään niitä mahdollisuuksina houkutella uusia asukkaita alueille, joita uhkaa väestökato;
20. vaatii alueita kehittämään uusia julkisen lähiliikenteen malleja muun muassa vähenevien matkustajamäärien haasteisiin vastaamiseksi erityisesti maaseudulla; kehottaa komissiota tarjoamaan rahoitustukea tällaisten hankkeiden edistämiseksi;

Ikääntyneet, lapset, perheet

21. kannattaa sitä, että EAKR-varoja käytetään ensisijaisesti halpakorkoisiin lainoihin, joiden avulla voidaan tukea asuntojen rakentamista ikääntyneille sopiviksi; ehdottaa mahdollisuutta osoittaa tietyin edellytyksin varoja palvelutaloille ja monen sukupolven taloille, jotta vältetään eläkeikäisten eristyminen ja jotta hyödynnetään senioreiden luovaa potentiaalia ja jotta varmistetaan ikääntyvän yhteiskunnan korkea elämänlaatu;
22. kehottaa jäsenvaltioita mukauttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kaikkien, etenkin perheiden ja lasten, tarpeiden mukaisesti ja osoittamaan tukivaroja siihen, että ikääntyneet henkilöt saisivat edelleen kotihoitoa ja kattavaa terveydenhoitoa riippumatta heidän tuloistaan, iästään ja sosiaalisesta asemastaan, jotta ei syntyisi poismuuttoa maaseutualueilta ja syrjäisiltä alueilta;
23. katsoo, että terveys- ja hoitopalveluihin tehtävät julkiset investoinnit ovat tärkeitä unionin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta; vaatii jäsenvaltioita turvaamaan hyvän terveydenhoidon myös maaseudulla esimerkiksi terveyspalvelujen katoamista estävien liikkuvien alueellisten terveystaloiden ja terveyspalveluiden sekä raja-alueilla rajat ylittävän, klinikoiden ja toimijoiden välisen yhteistyön lisäämisen avulla ja harkitsemaan rakennevarojen käyttämistä täydentäviin telelääketieteen ja hoivan toimiin sekä ikääntyneiden aktivoimiseksi; kehottaa komissiota etsimään innovatiivisia rahoitusapuratkaisuja tällaisia toimia varten;
24. varoittaa aluekohtaisista ongelmista yleishyödyllisten palvelujen tarjoamisessa, etenkin hoitoammattien henkilöstöpulasta eräillä alueilla; katsoo, että tällaisten alueiden pitäisi kehittää aluekohtaisia vastauksia palvelutarjonnan tarpeisiin ja ongelmiin ja käyttää Euroopan sosiaalirahaston varoja hoitohenkilökunnan koulutukseen korkealaatuisen hoidon takaamiseksi ja uusien työpaikkojen luomiseksi muun muassa työttömien uudelleen koulutusohjelmien avulla; korostaa, että näin edistetään suoraan Eurooppa 2020 -strategian tavoitetta luoda lisää työpaikkoja;
25. korostaa, että on tärkeää luoda edellytykset työn ja perhe- ja yksityiselämän yhdistämiselle ja esimerkiksi tarjota poismuuton estämiseksi mahdollisuuksien mukaan kaikenikäisille lapsille kaikkialla luotettava, maksuton ja laadukas kokopäivähoito, tilat ja mahdollisuudet esikouluopetukseen mukaan luettuina; tunnustaa samalla, että

ydinperhettä laajemmalla perheyhteisöllä on tärkeä rooli lastenhoitojärjestelyissä;

26. katsoo, että on tärkeää tarjota perheille riittävästi kohtuuhintaista asuintilaa, jotta perheen ja työn yhteensovittamista voidaan parantaa, koska nuorten perheiden tukeminen voi auttaa lisäämään syntyvyyttä jäsenvaltioissa;

Muuttoliike ja kotouttaminen

27. painottaa, että muuttoliike saattaa aiheuttaa tiettyjä kotoutumisongelmia;
28. huomauttaa, että koulutetun työvoiman muuttoliike uusista jäsenvaltioista vanhoihin jäsenvaltioihin on yksi uusien jäsenvaltioiden suurimmista väestörakenteen ongelmista ja vaikuttaa kielteisesti niiden väestön ikärakenteeseen; korostaa myös, että muuttoliike koskee osaa terveydenhuoltohenkilöstöstä ja vaarantaa siten vähemmän kehittyneiden alueiden terveydenhuoltojärjestelmien kestävyuden;
29. toteaa kuitenkin, että muuttoliike antaa erityisesti muuttotappioalueille mahdollisuuden estää väestörakenteen muutoksen kielteiset vaikutukset, ja kehottaa siksi jäsenvaltioita tunnustamaan maahanmuuttajien kotouttamisen strategisen merkityksen;
30. vaatii jäsenvaltioita sopimaan yhteisestä laillista muuttoliikettä koskevasta strategiasta, muun muassa siksi, että Eurooppa on väestörakenteen muutoksen vuoksi erityisesti tietyillä aloilla riippuvainen maahanmuutosta (sekä jäsenvaltioiden välisestä muutosta että kolmansista maista ja erityisesti EU:n naapurimaista EU:hun tulevista työntekijöistä); on sitä mieltä, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että koulutettu työvoima pysyy maassa, millä voidaan myötävaikuttaa alueiden tasapainoiseen kehitykseen ja lieventää väestörakenteen muutoksen vaikutuksia;
31. ehdottaa, että maahanmuuttajien kotouttamiseen varataan entistä enemmän määrärahoja, joilla voidaan tukea koulutusta ja yhteisiä vaihto-ohjelmia;

Työllisyys

32. vaatii komissiota suuntaamaan Euroopan sosiaalirahaston entistä selvemmin niin, että sillä autetaan ihmisiä kaikissa heidän elämänvaiheissaan, ja varmistamaan, että väestörakenteen muutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin vastataan sekä ammatillisen yhteistyön että vapaaehtoistyön avulla; toteaa, että ikääntyneiden kokemusta ja tietämystä olisi hyödynnettävä esimerkiksi coaching-hankkeiden avulla sukupolvien välisen vaihdon helpottamiseksi ja että tähän tarvitaan asianmukaisia ratkaisuja; katsoo, että sukupolvien välinen vuoropuhelu tarjoaa tilaisuuden, joka kannattaa hyödyntää;
33. katsoo, että alueiden olisi käytettävä Euroopan rakennerahaston varoja päättäväisesti nuorisotyöttömyyden torjumiseen, jotta varmistetaan nuorten sosiaalinen osallisuus ja jotta he voisivat päästä haluamaansa ammattiin; huomauttaa, että tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi tukemalla nuorten koulutusta ja yrittäjyyttä koskevia toimia;
34. katsoo, että työssäkäyvien naisten osuuden kasvattamista on edelleen tuettava; vaatii siksi, että entistä useammat naiset pääsevät ammattitaitoa vaativaan työhön ja elinikäistä oppimista koskeviin ohjelmiin edellyttäen kuitenkin, että hankittu koulutus vastaa työmarkkinoiden tarpeita; kehottaa jäsenvaltioita kehittämään järjestelmiä, joilla

rohkaistaan työntekijöitä osallistumaan erityishankkeisiin, jotka on tarkoitettu työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamiseen;

35. painottaa, että Euroopan alueille, jotka joutuvat kohtaamaan demografisia haasteita, kilpailukykyistä ja innovatiivista yksityissektoria edistävän toimintaympäristön luominen on keskeinen tekijä uusien työllistymismahdollisuuksien luomiseksi kaikille sukupolville;

Analyysi / parhaat käytännöt

36. katsoo, että tarvitaan tilastotietoja alueiden väestörakenteen muuttumisesta; pyytää komissiota valmistelemaan ehdotuksia väestörakenteen muutosta koskevien paikallisten, alueellisten ja kansallisten tietopankkien vertailun mahdollistamiseksi, jotta tietoja voidaan arvioida koko unionissa ja jotta parhaiden käytäntöjen vaihtoa valtioiden, alueiden ja kuntien välillä voidaan tukea;
37. pyytää komissiota hiomaan "demografista haavoittuvuutta koskevaa indeksiä" ja esittämään sen viiden vuoden välein sen selvittämiseksi, mihin Euroopan alueisiin väestörakenteen muutos erityisesti vaikuttaa; kehottaa komissiota luomaan pilottikäytänteitä haasteellisimmilla alueilla sovellettujen käytänteiden kartoittamiseksi;
38. vaatii jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia parantamaan yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa demografiseen muutokseen liittyvissä kysymyksissä; on sitä mieltä, että raja-alueilla tehtävässä yhteistyössä on otettava huomioon myös toiveet ja mahdollisuudet osallistua rajat ylittäviin aloitteisiin; ehdottaa alan opetusohjelmien kehittämistä ongelmien tuntemiseksi ja tiedostamiseksi paremmin; kehottaa alueita vaihtamaan parhaita käytänteitä ikääntymiseen liittyvissä haasteissa;
39. ehdottaa komissiolle, että se tukisi osana alueellista yhteistyötä Euroopan laajuisia verkkoja, joissa alue- ja paikallisviranomaiset ja kansalaistoimijat voivat ottaa oppia toisiltaan väestönmuutoksesta johtuvien ongelmien ratkaisemisessa;
40. kehottaa komissiota etsimään keinoja "paikallisten ja alueellisten luottamushenkilöiden Erasmus-ohjelman" ajatuksen esittämiseksi uudelleen sopivassa muodossa ja tutkimaan lähemmin sen esittämää ideaa "kesä- tai talviyliopistosta", jotta Euroopan alueiden edustajat voivat vaihtaa demografisiin kysymyksiin liittyviä hyviä kokemuksia ja ratkaisumalleja;
41. kehottaa komissiota keräämään hyväksi todettuja menettelyjä, analysoimaan niitä ja soveltamaan niitä yhdessä kulloisenkin jäsenvaltion ja sen alueiden kanssa, jotta ne toimenpiteitä toteuttamalla voivat esikuvallisesti vastata demografisiin haasteisiin;
42. kehottaa jäsenvaltioita ja alueita vaihtamaan kokemuksia, parhaita käytäntöjä ja uusia lähestymistapoja väestörakenteen muutoksen kielteisten seurausten ehkäisemiseksi;
43. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

